

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

BARCELONA, 30 D'AGOST DE 1912

NÚM. 1757 — ANY XXXIV

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims — Atrassats: 20

EL PRIMER MARTIRI

La criatura:— ¡Be, vaja, ja n'hi ha prou! ¡Y sinó, demà li envio els «padrins»; que tants romansos!

RIFES Y RIFADES

(LA PREMPSA Y JO)

Ens hem fet tant, m'ha pres tantes hores, que ja es cosa de tota la vida... Passi lo que passi, ens hem de veure a cada dos per tres... Ella té entrada a casa, y se'n aprofita. Ahir com ahir, me la veia als peus del llit, de cara a cara, a l'hora de la mandra matinera, quan la són que fuig deixa anar de cop les molles amagades de l'esperit, y soptadament s'aclareixen, ab lluminaries explosives, recons llunyanissims de tenebres espesseides, que's tornen a cloure desseguida pera no tornarse a obrir potser mai més. A l'hora clara de les intuïcions y de les solucions la vaig veure vestida de paper estampat. Y'm digué, diu:

Ella:—Mira lo que't porto. Es la gran moda nostra: *Bitllets diaris*. Les noiets que voleien, com formigues alades, per les flames dels cafès, havien de vendre, o bé diaris o bé bitllets de la loteria. Quan s'anaven engreixant y arrodonint, pares y mares prudents les hi treien *Cieros y Transigentes*, les hi posaven roba fina y, ben pentinades «de pentinadora», les engegaven als «senyoritus», oferintlosi no més que decims y participacions. Aixís ja podien parlar de duros, de mils duros; y no calia més que girar una mica la conversa pera arribar al tracte d'una bona colocació: benestar de la noia, consol y descans pera la vellesa dels jaiets... Ara no hauran de llensar pas els diaris, que seran també decims y participacions... Quina millora, ¿eh?... Elles faran la mateixa carrera, y afavoriran al periodisme. Y ¿quí sab? ¿Quí sab si s'arribarà a combinarho tot ab una altra, diguemne funció social? ¿No te'n recordes d'un diari acreditat, que ha tingut de deixar correr una mena d'anuncis d'efectiva utilitat, vèus dels que s'havien de veure sens falta y no sabien com trobarse, no s'arribaven a sentir l'un a l'altre?... Doncs, aqueixa mediació tan oportuna, tan necessaria pera la comunitat, es la que tindria una aplicació nova y armònica, dins la màquina que's va completant. ¿Comprends?...

Jo:—No. No ho vull comprendre. Si enlluernada per esser cosa teva ho trobes tot bò, o si per esser cosa teva hi trobes fins mals imaginaris, pera arribar a que sigui tot veritablement bò..., jo no n'haig de fer res de la teva candidesa engegada, ni de la teva ironia. Miro y penso tot sol... ¿Es que'm vols sentir malparlar dels diaris? Prou n'hi hà que m'esperen a feina feta pera cullir a estripades el tros encara pantejant de la bestia esquarterada; professionals de la reventada que no són més que rosegaires de la fera morta d'altri... Ja els sentia esmolar els oials, tot ensumant la casera... Però lo que es avui no tindran ni un brí de carn, si jo els hi haig de llensar...

A tu, jo't respecto, ja ho sabs; al menys pels cents de milers d'ànimes que mantens. ¿Com s'ho farien sense ton nodriment esperitual, si no'n tenen d'altre? Volguerte mal, es com si se'n volgués a la superiora de la Casa de la Caritat. ¡Pobretes animetes, que no's lleven a la claretat fins que'l diari els ha obert els porticons; que no hi veuen més que per la *giornaliera luce delle gazzette!* Ciència, historia, política, economia..., el diari els ho aboca a raccions, com en un dinar de restaurant intelectual... Al vespre completen la pitansa ab el *cine*, que'ls dona l'art, y allà les veureu, les animetes senzilles, apilotades a la porta, com els pobres que demanen el *rancho* al quartel... Y en viuen y s'hi troben forsa bé.

¿Que no l'entenen tots els cuiners de diaris, aquesta

mena de didatge esperitual? Si es que no'n saben més, si no han pogut apendre a confeccionar més que barreges extranyes, aixarraides y de mal pair, no tenen pas culpa. Els que'ls contracten, sí, perquè'n podrien buscar d'altres... N'haurien de buscar d'altres, per compte d'acudir an això de les rifes que m'has contat.—El dever, ben definit està. El que no dona un diari lo més nodritiu possible, fentne un negoci groller com de barraca de fira, falta doblement an aquell dever que es tan social com professional. ¿Y què'n direm si no hi fa negoci?... Ve a esser el cas dels lerrouxistes—si'n queden al publicarse aquest article,—que gasten la pòlvora de la revolució en correccames y pets-de-monja.

La fórmula es ben senzilla: *el diari es, o té d'esser, l'istoria d'un dia*. Fets del dia explicats ab precisió documentada, desmontats en tots els episodis, incidents y elements significatius, principalment els recondits, que tot sovint són els motors. D'avui. *Diari d'avui*, tal com se demana. Es lo que deia un mestre del nostre ofici, Stead, anegat al naufragi del *Titanic*: «Fer un treball periodistic—encomanava—es com anar a pendre el tren. S'hi ha d'esser, no a l'hora, al minut. ¿Que voleu anar en carrossa a l'estació? Millor. Però, penseu que la qüestió es arribarhi a punt, encara que sigui a peu y ab espardenyas...»

Anava, aquí, a proposar l'inevitable antinomia, comentant ab allò obligat: «Què diria el mestre...?». El mestre es mort, y no'ns ha de dir mai més res, mai més; mai més, perquè ell era esperitista y, si hagués pogut, a hores d'ara ja'ns hauria fet alguna senyal, com l'hauria feta el filosof americà que'ns la tenia promesa.

¿Per què fer resorgir un contrast, potser artificios? Es clar que fa bonic dir que hi han diaris que porten retras ab això de l'hora del tren; retras d'un parell o tres de sigles. Es que'l *periodista* no hi vol anar ab el carril; quan l'article de *fondo* tracta, per exemple, «*De los barrios francos en las ciudades castellanas del siglo XII*», lo que més hi diu es la llitera de Carles V, o la mula de l'arquebisbe de Toledo. Lo del dia d'avui serà judicat ab més serenitat per un periodista del sigle XXVIII. ¿Y què us en sembla d'un *fondo* d'«alta crítica literaria»? Aleshores, ja es cosa de no moure's de casa; si estudià «*Las mocedades del Cid*», a l'autor li pertoca fer com el personatge:

Sentado está el señor rey—en su silla de respaldo...

¿Y què me'n dieu de sortir—en un moment de fondes sacudides nacionals—un article de l'AZORÍN, que'ns esbrini «*Las coplas de Calainos*», ab trentandú mots que no han servit mai a ningú alhora, encastats al mitg dels periodes, com medalletes d'esmalt?... Ab això y un *número* que fassi treure una calaixera o una entrada dels *Toros*, ja esteu capacitats pera l'exercici de la ciutadania...

El mal es que sempre hi hà qui s'ho pren malament; quan l'actitut racional, filosòfica, de l'enteniment té d'esser constantment inclinada a l'acceptació immediata de tots els fets, fenomens apreciables que, per esser, tenen raó d'esser. Les coses són d'una manera que no poden esser d'altra. Els pets de monja dels lerrouxistes—o del lerrouxista que avui, divendres, encara quedí—són perquè no pot esser la revolució.

—No'm dol la rifa, sinó la rifada—s'exclama el malcontent de naixensa. Y no n'hi hà de rifada.—Precisament lo que val més, lo que val de debò, als diaris, es això: lo que no es de diari. Ara, si'm veniu ab certes propagandes polítiques, ja es altra cosa. Però també s'ha de tenir compte ab el *rifador*. S'ha de reparar que en materies de política nacional—y de l'internacional—fa bastant temps que'ls periodistes no opinen. Un periodic tipic porta tres columnes del senyor Canalejas, dues columnes del ministre de la Governació y el governador civil de la provincia; telegrams de lo que pensen—o's pensen que pensen—altres ministres, y notícies que convenen a tots aquets senyors... La *paviada* de Portugal—la nostra trista *paviada* del 74, al revés—¿com se va dis-fressar pel Govern y pels seus diaris, quasi tots els diaris! Aquets lliberalots sentien playner al pobret dom Manoel

pels salons més aristocràtics, y vinga fer de més monarquics que ningú... ¿Allò fou una *rifada*? No, perquè'ls rifats s'hi avenien. L'*Epoca* hagué d'ensenyar a esser menys monarquics als cèlebres liberals del Govern, y el mateix Paiva Couceiro hagué d'explicar que tot lo de la *guerra civil*, a Portugal, són falornies...

Y vetaquí que, en aquet punt, m'adono de la desaparició de la figura vestida de paper imprès, y de que jo parlava tot sol...

J. MIRÓ

Psicologia de la caricatura

SENYOR MARIAN.—De totes maneres, no ho trobo bé. Aquets periodics que's diuen de broma, com L'ESQUELLA, no compleixen un dever social. Són armes de llibertinatge, y no de llibertat. Molta part de la baixesa actual de costums polítics se deu als tals setmanaris. Ens hem avesat a pendreho tot en comic, ens hem burlat de les coses més respectables, y aquí té el resultat.

ENRIC.—Doncs, té de saber que precisament la caricatura serveix pera tot lo contrari de lo que vostès podrien creure: serveix pera provar si les persones o les ciutats són superiors o són negatives. Sols els homes y els pobles veritablement escullits saben esser dignes de la caricatura. En quant als altres, ho són sense saberho esser... Y es que no tothom sab portar elegantment la burla que'n fan els demés!

SENYOR MARIAN.—¿Què vol dir? ¡No'm vingui ab paradoxes! Tot l'odi que ha caigut sobre Catalunya ens ve de que alguns han volgut exercir d'Aristòfanes mansois y grollers. Massa que ho sab vostè.

ENRIC.—Es que tots plegats som, encara... ¿què li diré?, tarasconesos de la primera època som. Esgrimim contra'l mateix Daudet, qui ens immortalisaria, el *béc* y les *ungles*, com aquell lleó de Provença. Tenim indignacions de... veïns de Vitigudino, exaltats perquè els de Buitrago han dit que voliem agafar la lluna dins un gibrell o que intentavem decantar més a la dreta el campanar de la vila. Si el bon Cervantes tornés, el processariem per atrevir-se a fer broma ab la patria.

SENYOR MARIAN.—No'm negarà que a vegades les burletes han passat de mida. Jo conec alguna persona excelent, per tots conceptes respectable, que ha passat nits sense dormir, arribant fins al deliri de persecucions, tot per les cabories sobre l'intenció d'una caricatura ont se la ridiculisava. ¡Cregui'm: això es intolerable!

ENRIC.—Però... ¿no sab vostè que això d'arribar a esser dignes de carica-

tura no'ls escau més que a les persones *públiques*, categoria que es pera'ls mascles un honor tan gros com seria deshonora pera les femelles? ¡Arribar a *caricaturisables* es la besada de la gloria! ¿Que creu vostè que don Josep Canalejas o don Segimon Moret renunciarien de bona gana a la popularisació de les seves figures, que'ls exhibeix en tots els kioscos, pera que verament sien populars y conegudissims? La seva cara ja té un *cliché* en totes les redaccions humorístiques.

SENYOR MARIAN.—Doncs a mi no'm faria cap gracia veure'm exposat davant de tothom, en forma irrespectuosa, com un graciós de fira, com un *clown*.

ENRIC.—Aquí està, y dispensi'm, l'inferioritat de vostè. Es que vostè sab que no se la mereix, la caricatura, en cap dels sentits de la paraula *mereixer*. Es que vostè se sent més aviat un *Vitigudino individual*, que no pas una *Ciutat en forma d'home*. Es que vostè sospita, tal volta, que no té defensa contra la rialla fresca que es una caricatura, perquè al dors de la fulla ont se presenti com un ninot no hi té res de consistent ni fort. Si no fos aixís, s'apressaria a preguntar als amics, en les seves tertulies: «¿Que no han vist la brometa que de mi fan avui en tal o qual periodic?». Y al vespre, tot sopant, en faria més broma encara, ab la dona y

DAVANT L'ELEMENT

—¡Vaja, passa, rucl... ¡Sembla mentida que, essent fill d'un taverner, te fassi tanta por l'aigua!

A l'entrada.

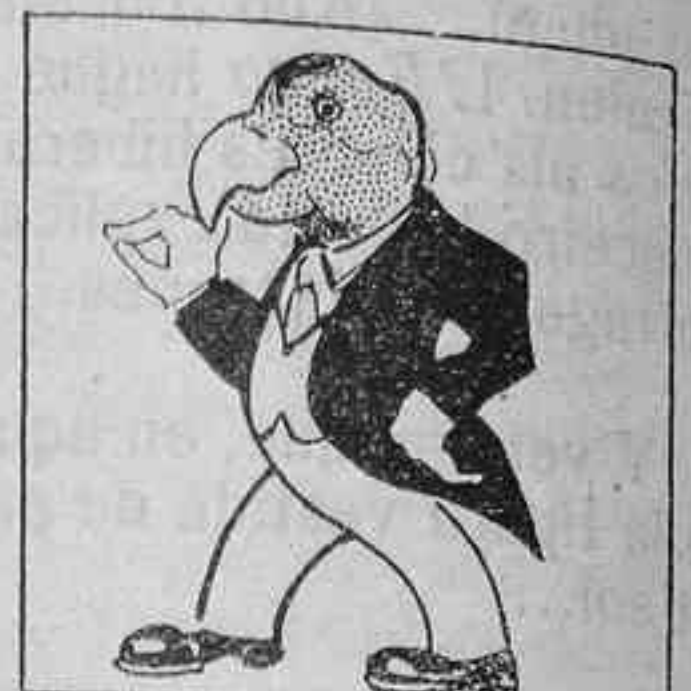
Al comensar la sessió.

Durant la lectura de l'acta anterior.

Durant el despatx oficial.

Durant les proposicions.

les criatures; y després guardaria aquella fassessia com una *executoria de personatge*, d'home popular, que ja no necessita que li posin el nom sota'l dibuix pera que la gent el conegui.

SENYOR MARIAN.—També era popular el Noi de Tona, o en Girona pobre, o... ¡tants altres!

ENRIC.—¿Que vol que li digui que aleshores eren superiors a vostè, com a *valors ciutadans*, com a... *factors de vida*? Això els donava fins una mena de categoria de Diogens ambulants, de *flosops*, com sol dirse en un sentit vul-

gar; eren uns... Quevedos de llegenda, uns Bertoldos baratos.

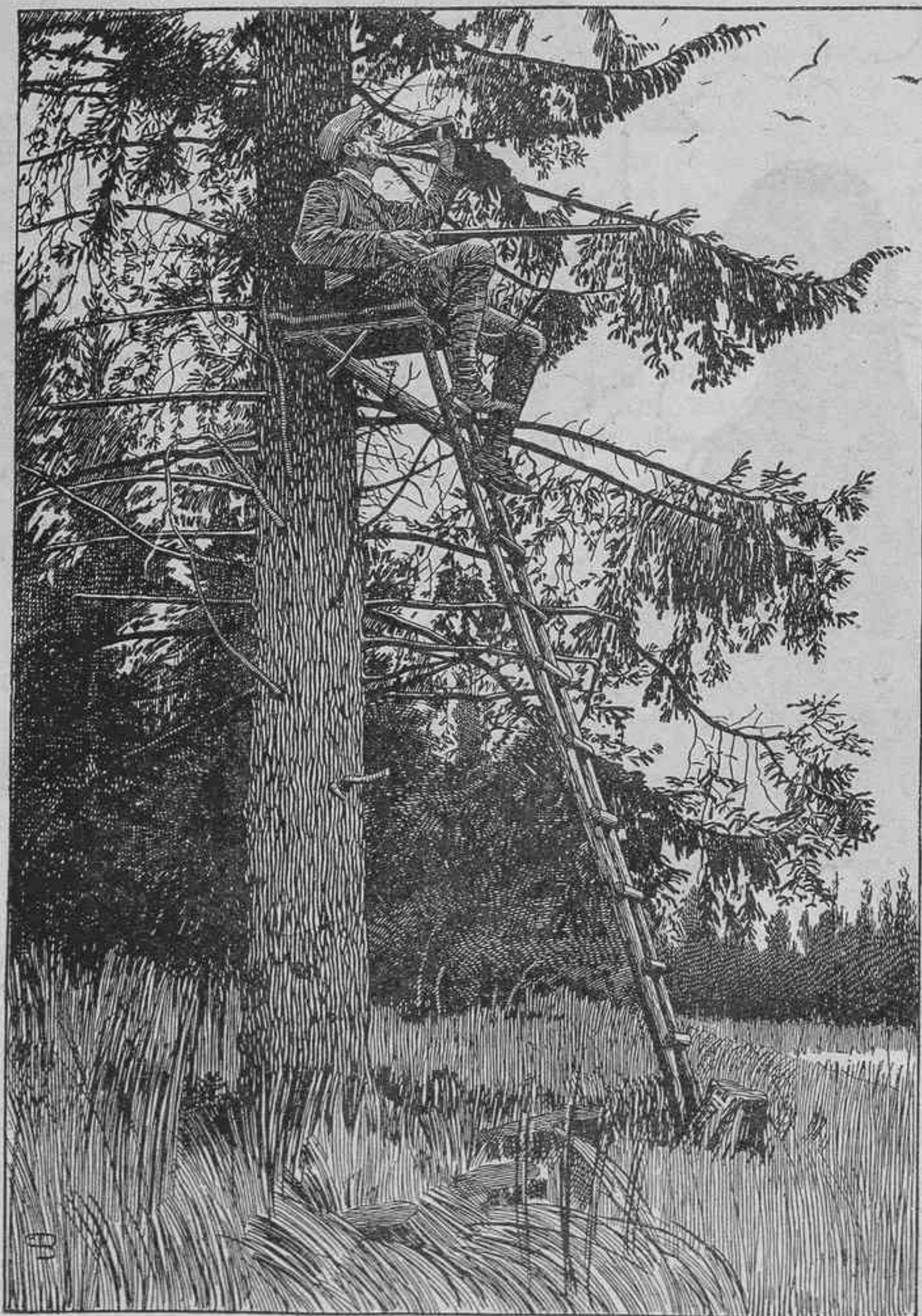
SENYOR MARIAN.—¿De manera que vostè no creu que mai la caricatura pugui contribuir al desprestigi d'una ciutat, o d'una classe, o d'una persona? ¡Me sembla que no podrà sostenir aquest absurde, per més sobtilses que hi posi!

ENRIC.—Li diré. La caricatura enlaira els forts y depri-meix els febles. Aquí està la seva gran utilitat. Y es perquè *caricatura*, com ja diu el seu mateix nom, nom italià, *carrega* els trets de la persona, accentúa les seves característiques, mostra en abreviatura les seves qualitats, despullades de les apariencies neutrals o indiferents. Ofereix, núa, als ulls del poble, la cosa o la persona, apartantne els oripells. Y, es clar, aleshores se veu la cosa tal com es, sense vels ni postissos. Els esperits pusilànims s'alarmen, criden: *¡Irreverencia!* Però ells ho criden també davant tota veritat nova... Són com a religiosos, que senten gelosia de que's tregui el vel de l'altar, perquè saben que no hi ha res al darrera...

SENYOR MARIAN.—¡Ja el tenim llensat a les seves acostumades declamacions, que tant li agraden!

ENRIC.—¡Y es clar, torno a dirli! Vostès no saben comprendre que ni Madrid ni Barcelona tenen d'esser ja *ciutats privades*, com la *provincia*, sinó *ciutats públiques*, ciutats rectores. Està bé que la capital de la provincia X o Z s'alarmi perquè un escriptor ironista ha dit que les gents s'hi ajeuen sobre els pedrissos del passeig, per torn, esperant l'hora en que'l tren passa; està bé que aquells bons habitants s'exclamin que això *no es veritat*, perquè ells, pobres gents, ignoren que hi ha veritats que no ho són a la *lletra*; però ja es hora de que la punxada de les ironies públiques ens trobi ab un altra franca y bona rialleta de correspondencia, y no ab un escarafall d'ira apostòlica... Potser, a vegades, algun periodic *en fa un gra massa*, com sol dirse vulgarment. Però, cregui'm, el judici public ja restableix la justa mesura, y la penitencia es pera el ridiculizador, y no pera el ridiculizat.—Tot això li diu un enemic de la caricatura, un incapas de *fer broma*, però un home que sab que la tolerancia es la flor millor de l'urbanitat y de la ciutadania, y que, pera que hi hagi tolerancia, es precis que hi hagi coses que tolerar...

GABRIEL ALOMAR

ESPERANT

—Aquí m'estaré fins que passi don Ramon. Veiàm quin paper me farà, ell que diu que no vol donarme la seva filla, perquè no ocupo un lloc prou elevat...

L'INVENTOR

¿No n'han conegut mai cap, vostès?

Jo sí. Ahir ne vaig coneixe un.

Enviat no sé per qui—probablement algun bromista—va presentarse'm a casa justament a l'hora en que jo, embargat pels meus quefers, estic menos per quèntos.

COM SE TRANSFORMEN CERTS REGIDORS

Durant les esmenes.

Durant les interrupcions.

Durant el dictamen so-
rollós.

Al final de la sessió.

A la sortida.

Peró els inventors, acostumats a viure molt per amunt, són gent que ni coneixen la inoportunitat ni saben lo que són els drets dels altres.

Preocupats ab lo seu, a lo seu van, y tot lo que ab lo seu no's relaciona, no es possible que existeixi ni, cas d'existir, val la pena de que ells hi consagrin un pensament o una mirada.

Y com que ells són inventors y vostés no, es precís que vostés estiguin per ells y callin quan ells enraonen, y'ls escoltin atentament y's quedin admirats davant de la seva perspicacia, y declarin que lo que ells han dit està molt bé y que lo que han inventat es una maravella estupenda que, per poc que'ls núvols hi ajudin, farà tronar y ploure.

Va presentarse, doncs, l'inventor y, vulgues no vulgues, vaig haverlo d'atendre.

—Ja veurà...

—¿No li seria possible—vareig objectarli jo—deixarho per un altre dia o, a lo menys, per un'altra hora?

—No tingui cuidado, seré breu. Y, crèguim, aquestes coses d'interès universal, es convenient despatxarles ben depressa. Si a Watt, a Fulton, a Torricelli, a Colón els haguessin dit sempre: «Torni demà», encara avui els seus grans descobriments no haurien, segurament, sortit de la categoria de vagues nebuloses...

—Conformes—vareig dirli:—Ja l'escolto. ¿Què vol?

—Explicarli un invent que he fet y que, indubtablement, ha de prestar grans serveis a la rassa humana. Jo no soc metge...

—Jo tampoc.

—Millor. Perquè, si ho fos, l'interès de classe no li permetria en aquesta ocasió ser el jutge serè y imparcial que jo busco.

—Endavant.

—Ab tot y no ser metge, conec una mica el cos humà y sé que, d'ell, una de les parts més interessants es el cap.

—En efecte.

—Y del cap, la boca.

—Y de la boca, la llengua?

—No, senyor. Y aquet es, cabalment, el gran error dels fisiòlegs. Lo més interessant de la boca, m'irisho pel cantó que vulgui, es la dentadura.

—Permetim...—

Aquí l'inventor ja va formalisarshi.

—No m'ho negui perquè'm farà enfadar. Es la dentadura y res més que la dentadura, ¿enten?

—Sí, senyor.

—Doncs bé. Demostrat que la dentadura es la part més important del cap, queda també fora de dubte que tot lo que sigui fortificar les dents, conservarles, mantenirles sanes y netes, es laborar per la salut del home y contribuir al millorament de la rassa. ¿No es cert?

—Segurament.

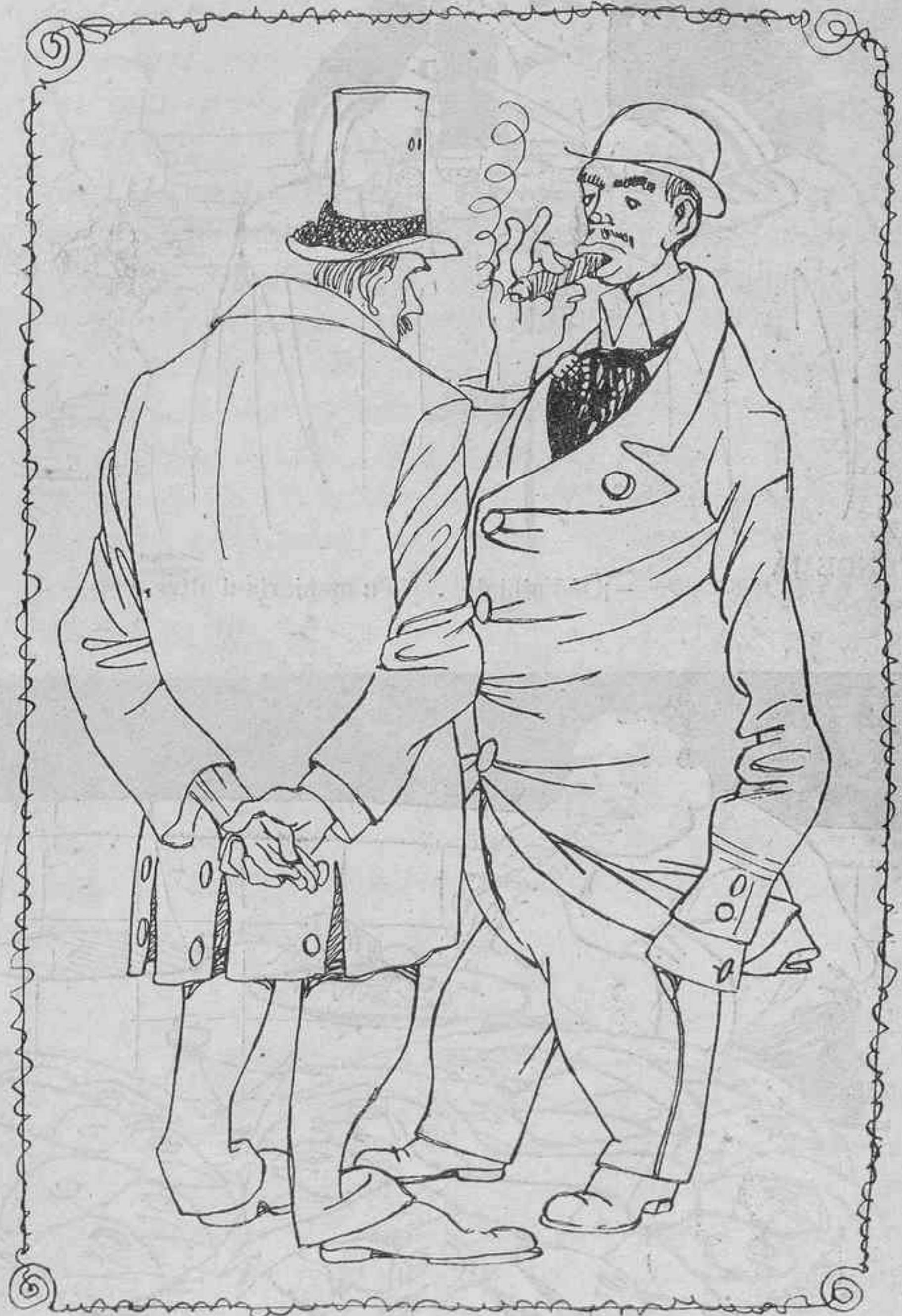
—Pera conseguir això, ja sé jo que hi ha aigües, elixirs, polvos, tot una serie de dentífrics, generalment molt cars, però adornats ab hermosos noms y colocats en elegants botelletes y en capsos preciosíssimes.

—Es veritat.

—Però falta una cosa. Y aquesta es la que jo he inventat, després de llargs y pacients estudis.

—¿Y la cosa es...?

—¡Oh! No's pensi que sigui una màquina molt complicada. Com tots els grans invents, es extremadament senzilla. ¿Sab en què consisteix, total? En un trosset de fusta, molt primet y afilat pels dos caps, la missió del qual es fer sortir d'entre dent y dent les petites partícules que'ns hi queden després de menjar y que, abandonades allí, a més de molestarnos, perjudiquen seriament la dentadura.

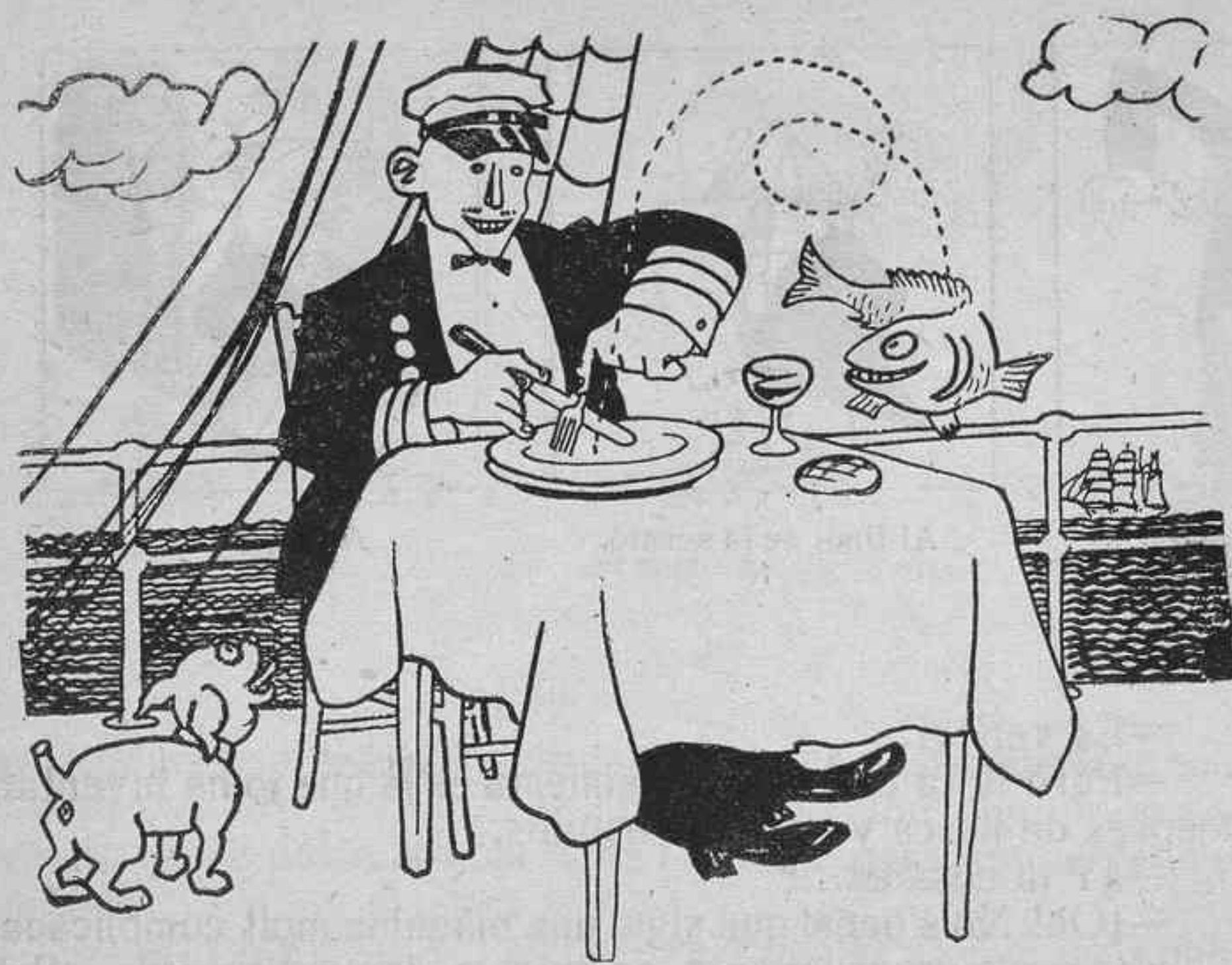

L'HOME ENFEINAT

—Y bé, ¿què fas ara?

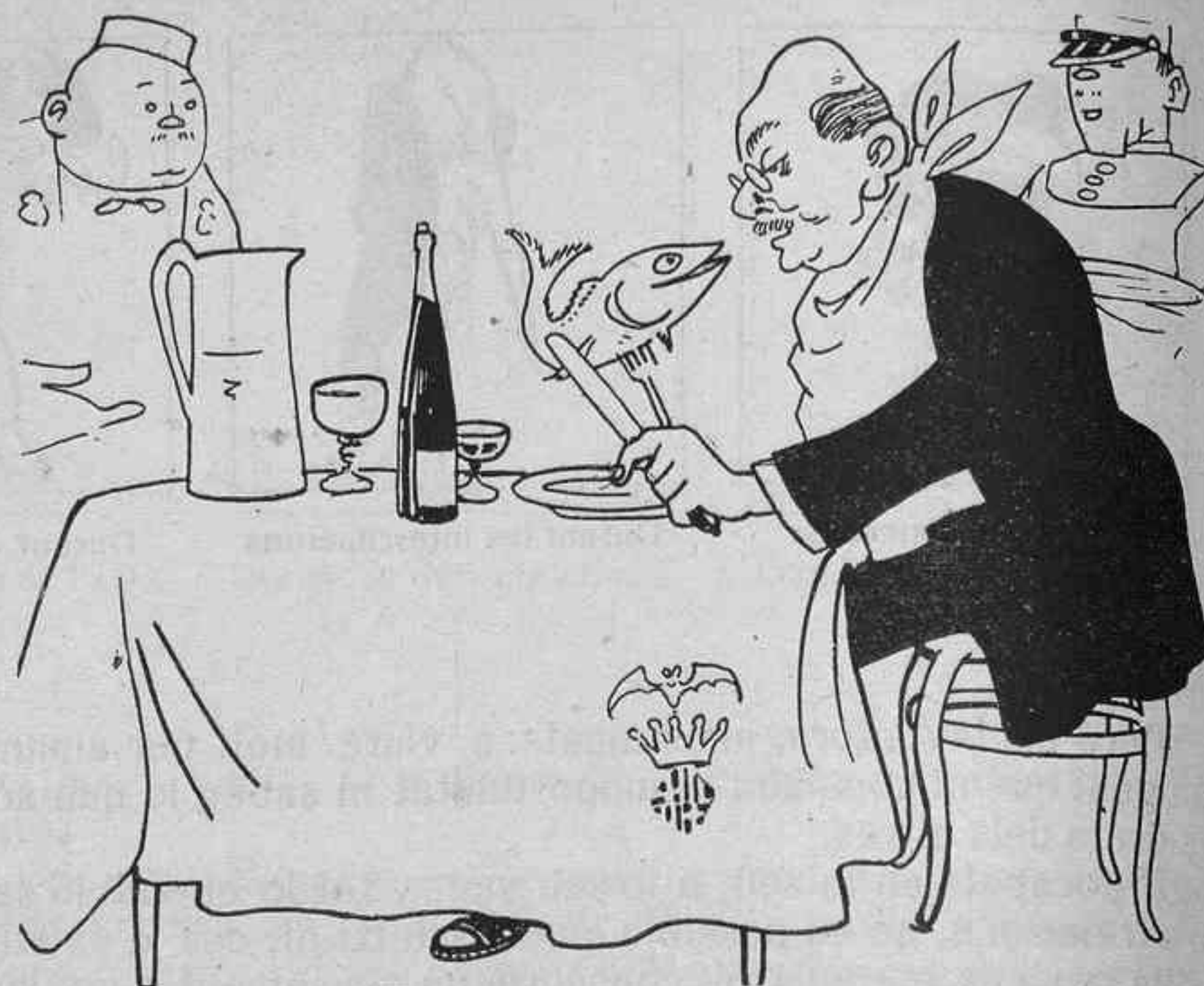
—Estic inventant dos llenguatges internacionals.

LA QÜESTIÓ DEL PEIX, A BARCELONA

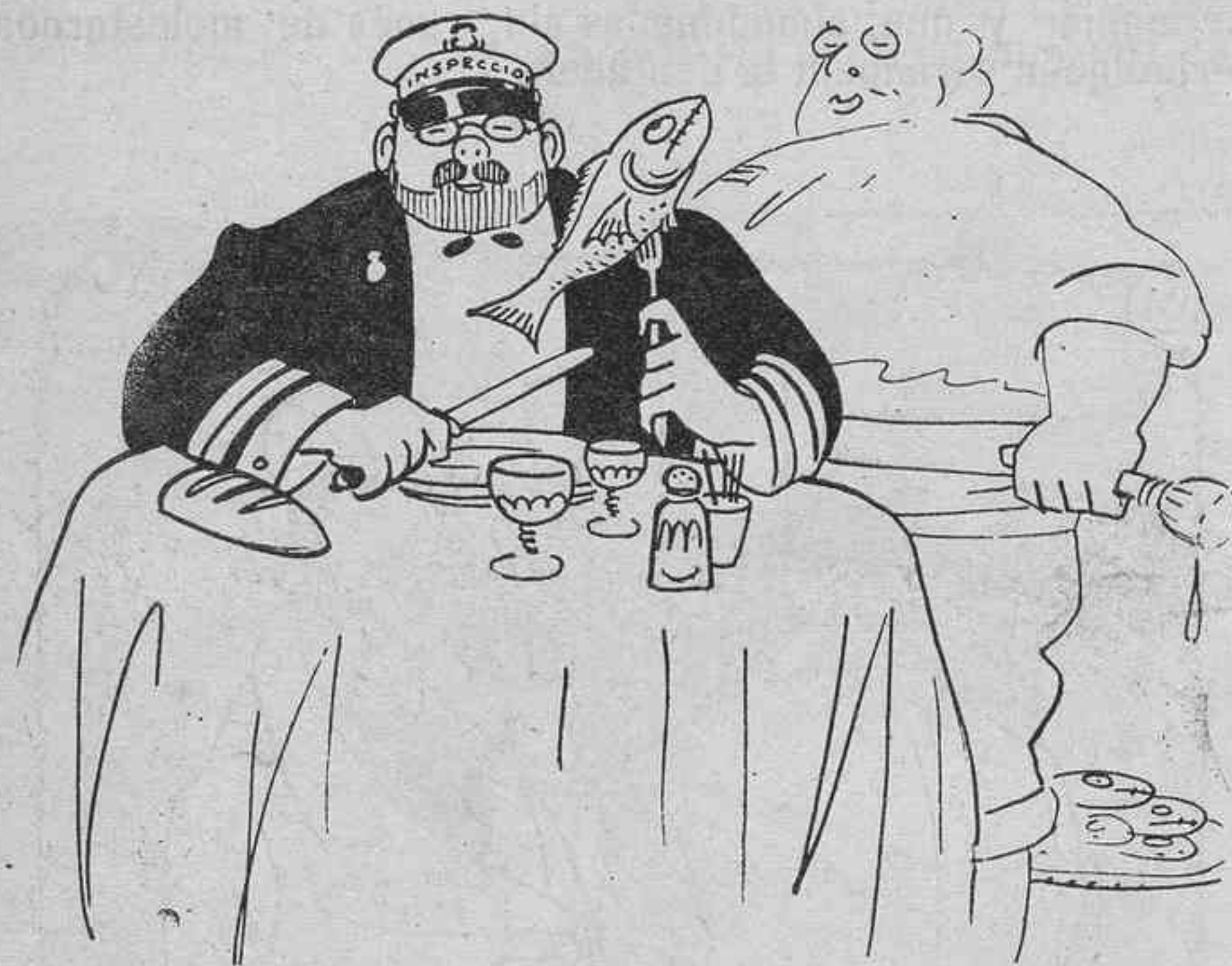
DURANT LA TRAVESSIA

—¡Deliciós peixet!... ¡Quina vivor!...

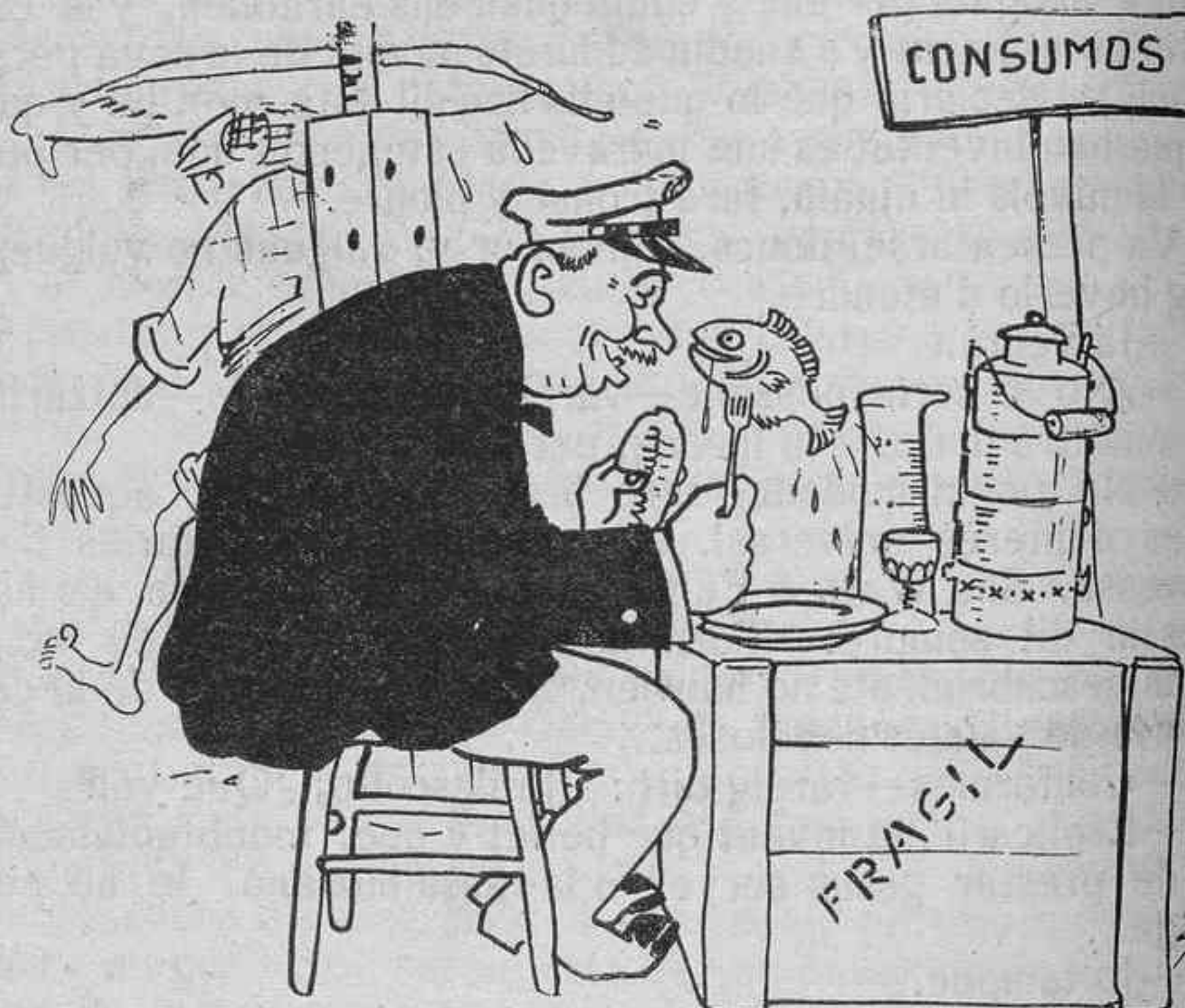
A L'ARRIBADA

—Efectivament, es fresc, molt fresc, fresquíssim.

L'ENDEMÀ

—¡Déu n'hi dó!... No'n menjaria d'altre.

L'ENDEMÀ PASSAT

—¡Pshè!... ¡Pot molt ben anar, què diantre!

L'ALTRE

—De més dolent y de més passat se'n menja.

EL DIA QUE'S POSA A LA VENDA

—¿Y això s'ha deixat encolomar, per peix fresc?
¡Vaja, dona, li han amagat l'ou!

— ¡Escolti, escolti!... Això...
 — ¡No!... No'm digui res més. Vostè ja coneix el meu invent. ¡Es l'únic home que'l coneix!... Ara, pènsi-hi ab calma, mediti sobre la seva transcendència social y... un dia d'aquets vindré pera que'm dongui francament la seva opinió.

— Però, atengui...
 — ¡Basta!... Els dictamens massa precipitats no m'inspiren confiança. ¡Estigui bo!... ¡Ja vindré, ja vindré aviat!...—
 Y calantse resoltament el barret, se'm va escorre com una anguila.

A veure, dõnguinme vostès un consell.
 ¿Còm me les arreglo ara jo pera que aquest home, el dia que tornarà, no'm mati?

¿Còm ho faig pera dirli que tots els seus treballs han sigut completament inútils, doncs lo que ell se creu haver inventat es ja del domini public anys hà, y's ven per la nostra Rambla a cinc centims el paquet y es conegut, tan en aquet com en l'altre hemisferi, ab el nom vulgaríssim d'*escurdents*?...

A. MARCH

GLOSARI

L'ILLA DE LA CALMA

VIII

LA SEU

Aquets murs immensos que s'alsen darrera el mirador que deiem, són els murs de la Catedral.

Una porta ab cresteries gòtiques, ab un atri petit al davant; un arc de fulles estilissades; un rengle d'apostols a cada banda, un macís de pedra daurada enfilantse fins al blau del cel; una massa groguenca fins als nuvols.

Una massa immensa, llisa y colrada, ab un rengle com de ríprers a les voreres de la teulada, es la Catedral de Palma.

Poques sèus deuen existir que donguin idea d'haver estat fetes d'un sol cop de martell, com aquesta; d'un sol moment de creació, d'un sol bloc, com la Seu de Palma.

L'artista que la va crear se devia inspirar en els penyals que s'alsen en aquestes costes, y va volguer fer un gran penyal místic, que fes pensar en la fortalesa de la seva religió; un palau magestuós, que tingués de temple y de castell y que fos la casa d'un Déu conqueridor de les illes.

No sembla que l'hagués construïda: sembla que fos un mont de pedra y l'hagués anat cisellant, deixant an el bloc cresteries, y finestrals, y soports, com qui esculpeix una estatua, y l'hagués deixada an aquell cim perquè el sol vingués a besarla totes les hores del jorn y l'omplís de roentors y l'encengués com una flama cada vespre, al baixar a la posta, y que no'n tingués prou de ferne una: que l'hagués creada aprop del mar pera que n'emmirallés una altra, ferma y macissa la de dalt, ondulada y vibrant la de l'aigua.

Sembla també que hagués pensat: «per fòra'n veuras l'armadura, però entra dintre y en veuras l'ànima».

Tota l'aspror de la pedra que pots veure a la fatxada, a dintre serà dolcesa; la fortalesa de fòra, a dintre serà suavitat; la desolació, companyia, y la severitat, perdó, y tot el poder que representa aquell castell retut per les ones, un cop dintre serà consol de lleugeresa y de gracia.

No crec que's pugui veure un temple que ab més simplicitat de medis arribi a més alta bellesa, que ab menys ratlles hi hagi més art; ni que ab menys medis de construcció's logri més gran armonia. Si els edificis s'afinessin, diriem que es una orga immensa, que està afinada a quart de tò; si's comparés ab una campana, diriem que fentla dringar ha de sonar melodiosament, y si's pogués comparar ab un vaixell, diriem que ha de navegar sense una arruga en les veles. Les columnes són tan esbeldes, que no acaben en lo alt: se difumen. Les naus són tan amples y perfectes, que no tenen punt d'unió y no se sab ont s'abassen. Els finestrals són tan hermosos que no reben la claror: la van a cercar allà, an el blau; y allí, an el fons, l'altar triomfal reb una llum tant d'ultra-cel, tan suaument divinizada, que si la gloria baixés entraria per aquell àbside. Ajunteu-hi, ara, un color sever, patinat, com un reliquiari, un color de llosa sepulcral, un color de perla ennegrida, o un color de vella armadura; ajunteu-hi el reflexe d'alga que ve de les ones del mar y les guspises de cadmium que baixen dels finestrals; ajunteu-hi les llumenetes dels cirials y de les llanties, com ànimes en processó, y la boirina de l'encens, y les brillantors dels altars, y les foscors de les capelles, y formarà l'arca santa més imponent y somniada que hi pugui haver damunt de la terra. Aquet temple es una gran flor del jardí de l'humanitat. Poques vegades els homes hauran fet servir la materia pera espiritualisarla tant. Són moments felissos del món. Moments en que'l misticisme's cristallisa en obra d'art, en que'l pensament se reclou y l'ànima agafa forma. La Seu de Palma es una illa que ha nascut al cor d'un altra illa.

Tant hi ha nascut, que enlloc com aquí dintre un se troba tant dintre mateix de Mallorca. L'isolament es tan gran, la pau hi es tan definitiva, que sentint el remor del mar, un se figura embarcat en una illa meravellosa que navega com una nau. Un se sent voltat de blavor. Un se sent nadant per la terra, y un no vol desembarcar. Mallorca us ha entrat al cor.

Al sortir d'allí, els boscos, les cases, la badia, el port y les montanyes, tot sembla que s'hagi enriquit. Fins Palma sembla més petita, y es que'l sol concentra els seus raigs als murs de pedra del temple y tot lo altre s'apaga. Sembla que hi hagi boira baixa y que s'hagi encès un farell an el punt més alt de Mallorca. Sembla que, encesa pel sol, tregui fumera rogenca, feta de vibracions d'encens, o un ram de coral que ix del mar, o un volcà, o una penya roenta... y un voldria esser sant de pedra pera poguerse estar allí sigles y més sigles.

XARAU

Un senyor poeta que juga ab els Jocs

Un senyor poeta de Tossa de Mar, que's diu Manel Vilà Dalmau, s'ha atrevit a jugar ab la seriosa institució dels Jocs Florals, enviant una mateixa composició a dos certamens, el de Castellar y el de Badalona, quals festes s'havien de celebrar quasi simultàniament.

El senyor poeta ha sigut premiat ab la *flor* en tots dos concursos, y d'aquí vingué el desori, la terrabastada floresca, el «tabohú» de la santa poesia afrontada.

No publiquem, ab tot y tenirla a mà, la fesomia de l'agraçiat, pera no donarli gust; però cal remarcar un fet que, si bé en el fons no té la menor transcendència, podia arribar a ésser causa d'una guerra civil comarcana.

Ab el comportament insolit del tal senyor poeta, el florejat, englantinat y violat temple de Clemencia Isaura ha trontollat de valent, y han estat també a punt de trontollar prestigis y altres coses.

Naturalment, un cop donat el fallo y comunicat a l'afamat senyor poeta, aquet va veure's obligat a renunciar a una de les flors, obtant per la de Castellar, potser per ésser més montanyenca, y deixant plantats al Jurat, a la Reina y al poble de Badalona, que, al seu dir, tenia tant dret a poeta com els altres.

Aleshores vingué l'exaltament.

Els uns:—Senyor poeta, això que'ns ha fet es una... falta de delicadesa indigna d'un ampurdanès. Vostè havia d'acceptar la nostra flor y nomenar la nostra Reina.

Els altres:—Senyor poeta, vostè es tot nostre, y ha de venir sencer a fer presència al nostre poble.

Y tot han sigut cartes iròniques d'una presidència a l'altra, y telegrams de despit de Tossa a Badalona y de Badalona a Tossa; y no hi han intervingut el Governador ni el senyor Bisbe per un voler de Déu.

Mentres el conflicte s'anava fent gros per minuts, mentres s'agravava aquí la tivantor entre les dues poblacions, ¡quin engraiment allà dalt, a Tossa de Mar, el senyor poeta!... ¡Devia semblar un gall d'indi!

¡Y tan facil que hauria sigut, als presidents de Castellar y de Badalona, arreglar les coses de manera que no's perjudiqués sinó a l'únic culpable de l'etzegallada! ¿Còm? Avenintse, telegràficament, els dos jurats, y per dignitat y per honra professionals obligant a renunciar voluntariament al senyor poeta les dues flors naturals.

S'havia de resoldre aixís, per escarment y per justícia; pera exemple de poetes ambiciosos y per justícia literaria.

Perquè tothom qui hagi llegit la poesia guanyadora, convindrà ab nosaltres en que, apart la tendresa y l'ingenuïtat que respira, s'hi troben en ella algunes tares que la fan greument sospitosa.

Es possible que'ls versos del senyor poeta Manel Vilà Dalmau fossin els millors d'entre'ls presentats a Castellar y a Badalona, però lo segur y fòra de dubte es que no són tot lo bons que exigeix un premi d'excelencia, com ho es el d'honor y cortesia, a menos que'l senyor poeta de Tossa de Mar entengui per cortesia y honor una altra cosa.

Si n'hi hà prou ab un botó pera mostra, llegeixin y comensin a ferse creus de la «difícil facilitat» que gasta aqueix senyor poeta:

«Jo't vull dir, sense *enutjarte* (verb),
que ab amors te plau *jugar* (verb),
que, pel gust de *fè estimarte* (!) (verb),
tu comenses a *estimar* (verb).
Que sospires per *donarte* (verb)
als amors que sabs *cercar* (verb),
y, quan volen *captivarte* (verb),
tu no't deixes *captivar* (verb).»

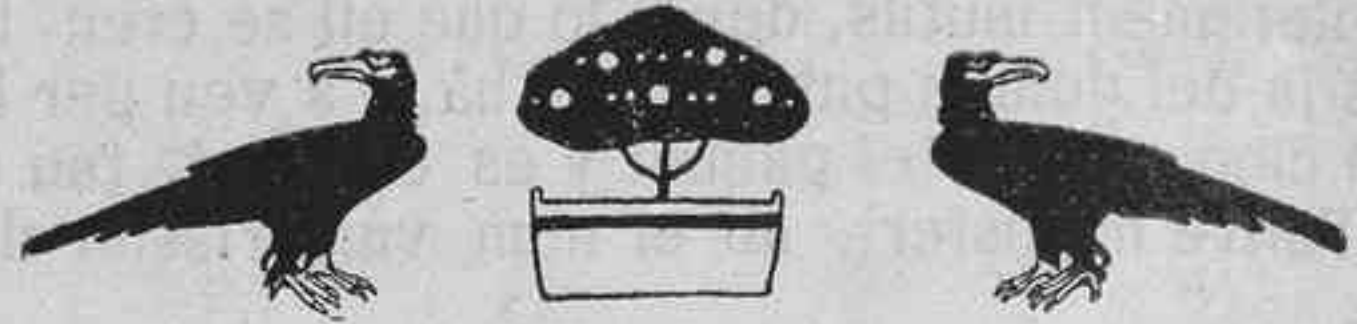
En *Clarín* y en *Cortejón* y tots els tractats de poètica ens han fet avinent, quan erem nois, que això d'usar abundancia de verbs en la rima es un recurs infantil d'un mal gust

extraordinari. ¡Y en cent dèu versos de que consta la poesia guanyadora, d'en Vilà, hi hà la friolera de seixanta y pico de consonants que són temps de verb!

Doncs, un senyor poeta que, además de jugar ab la noble, altíssima y sagrada institució dels Jocs Florals, sab jugar tan desaprensivament ab els verbs, valia la pena d'ésser carbassejat.

Y que'm perdonin les presidències dels respectius jurats, donya Carme Karr y don Manel Folc, si fico els peus a la galleda llur.

PIPISTRELLO

MUNICIPALESCA

Dijous acabà la sessió de l'Ajuntament com el rosari de l'aurora.

Els crits, les imprecacions y les protestes dels regidors, arribaren a la Plassa de Sant Jaume. El public—el public de les sessions municipals, naturalment—prengué, igualment, una part activíssima en la gresca, motivant que en Mendiola, a qui requeri l'Arcalde pera que restablís l'ordre, no sabés per ont comensar: si pels escons de sota la Presidència o pels bancs dels curiosos.

Algú creurà, potser, que's debatiren, en sessió tan accidentada, interessos de mort o vida pera la ciutat; que apassionantse a tal punt els anims dels regidors, per forsa havia d'ésser l'assumpte posat a discussió de la mena d'aquells que, per la seva transcendència, susciten oposats parers, diferències de criteri y punts de vista totalment distints.

Res d'això: se tractava de personal. Millor diriem: d'augmentar el sòu a quatre privilegiats, algun dels quals, segons hem llegit, ni arriba a treballar tan sols. Se compta, entre'ls empleats que anaven a favorirse y que, indirectament, causaren l'aldarull, a un germà de l'ex-regidor senyor Callén, de funesta y poc grata memoria. Per cert que's donà, respecte de l'empleat senyor Callén, un cas curiosíssim y que diu fins a quin extrem arriben la desaprensió y l'atreuiment dels mangonejadors dels interessos comunals, quan se tracta d'encobrir, ab la capa de la legalitat, lo que pertany al rengle dels abusos y del favoritisme més execrable. Pera no despertar recels, tant com per creure, potser, els autors de la proposició, que implicava aquesta una injustícia, desfiguraren el nom d'en Callén, tan conegut y antipopular. ¡Si gué tota una pensada! Alguns regidors dels que vetllen, encara, pel bon nom del Consistori, descobriren el joc. La premsa, la part de premsa exempta de compromisos lletjos, contribuí a fer saber al poble de qui's tractava, y aixís pogueren apreciar els ciutadans barcelonins tota l'extensió y importància de la martin-gala.

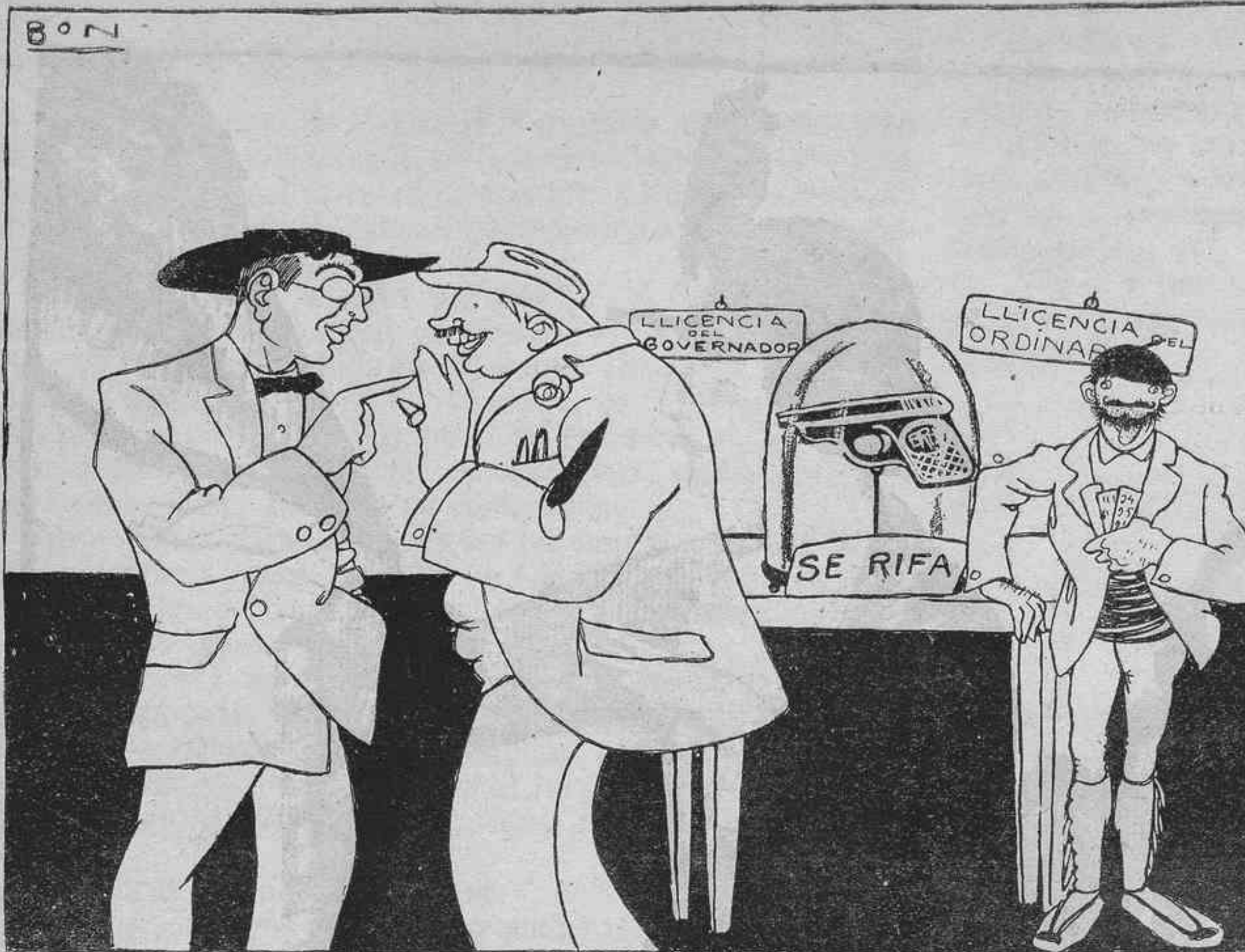
Era de raó que acabés la cosa malament. Defensaren an en Callén y als demás empleats privilegiats uns quants regidors lerrouxistes. Combateren la proposició les minories d'esquerra y regionalistes, ajudades per en Guñalons y en Figueras, que aixís despatxa mitja lliura de fideus o balla uua polka a la *Bohemia*, que enjega un discurs pera deixar tonto an en Castelar.

Al bò del combat, quan més enverinada estava la cosa, en Sostres, que no més vol gallejar ell, s'enfadà y aixecà la sessió, sense compliments ni cerimonies de cap mena.

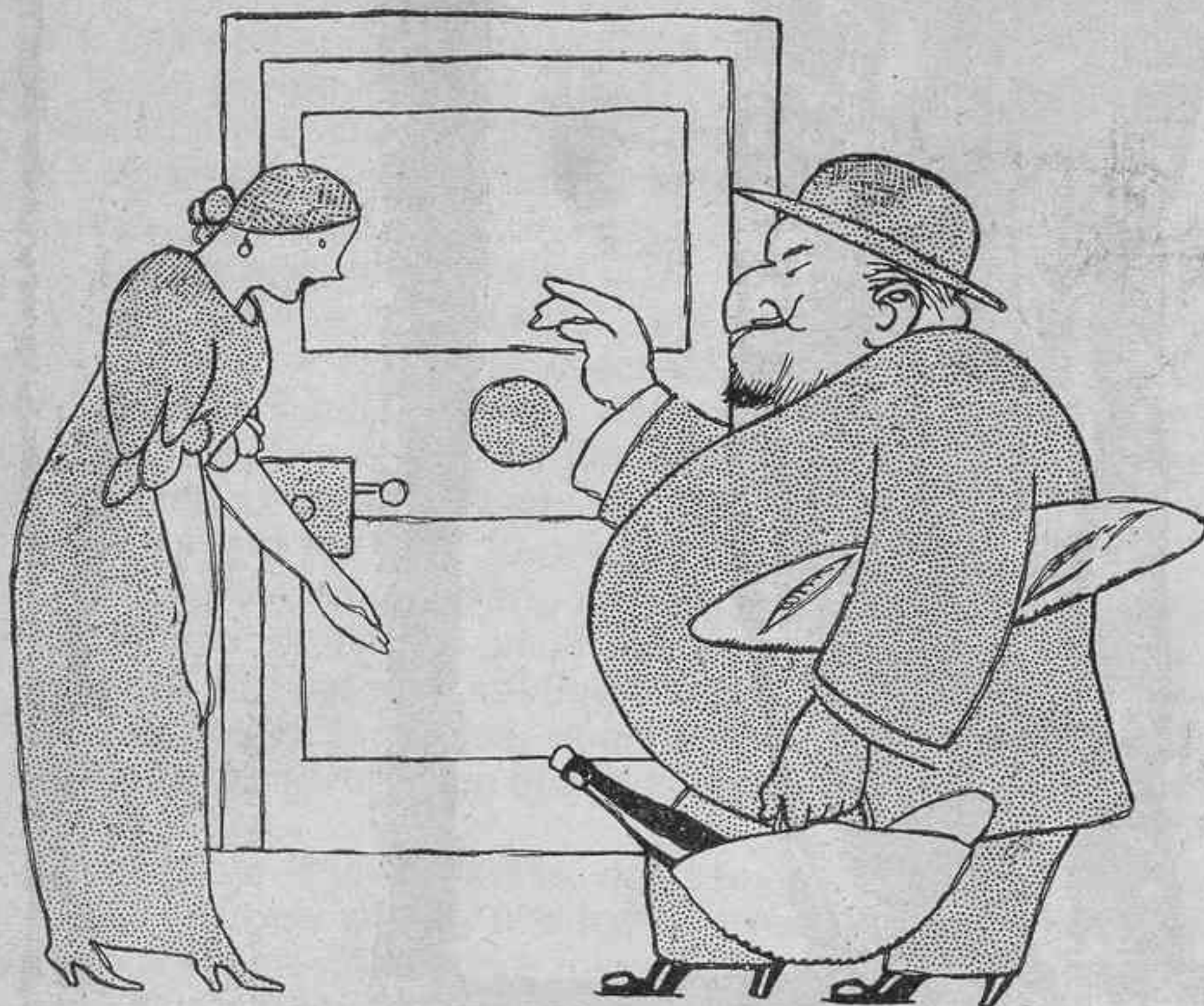
LA DONA DEL METGE

—¡Altra vegada aquella rossa guapa, al despatx del meu marit!... ¿Còm li podria fer entendre jo, an aquesta bona senyora, que aviat serem tres a patir?..

LA RIFADA DELS CARLINS

—¿Y aquesta pistola browning que rifen, està carregada?
—No; però no t'espantis, que ja se la carregaran un dia o altre.

LES SESSIONS LLARGUES

—Però ¿aixís te'n vas, avui, al Ajuntament?
—Sí, dona. ¿No vaig devegades ab tu a fer un dia de camp?... Doncs deixa'm, un cop a la vida, anar a fer una nit de Municipi.

Els que moments abans volien esgarraparse els uns als altres, s'encaminaren als *restaurants* més en boga y junts soparen amigablement.

Unicament el poble, que havia fet en la comedia el paper de *comparsa*, prengué la direcció de casa seva, en comptes de la del *restaurant*.

El public que concorre a les sessions no s'alimenta del nostre pa de cada dia.

Se manté, encara, d'*ilusions*.

JUST

TELÓ ENLAIRE

NOVEDADES.—Avui, divendres, dia 30, extraordinaria funció, a benefici de les víctimes de la galerna. Ha sigut organitzada per l'important revista *El Teatre Català*, y si, per causes *mayores*, no's varia el programa, se representaran les obres *La reina del cor*, *La Baldirona*, *L'Alegria que passa* y *El fill de Crist*, prenenthi part les actrius Xirgu, Morató, Morera y Santolaria, y els actors Jiménez, Santpere, Borràs (Jaume), Goula, Guitart y Viñas. Hi haurà intermedis chorals a carrec de l'«Orfeó Barceloní», estrenant *La blavor del mar*, cansó de l'Ignasi Iglesias, musicada pel mestre Goberna; sessió de gimnasia rítmica y *putxinel·lis*; haventse fet gestions, també, pera que hi dongui un triat concert la Banda Municipal.

—Reproduim gustosos una carta que'n's envia l'empresa de la *tournee* Max Linder, aclarint un dels volatils *se diu* de la setmana passada.

La carta es aquesta:

«Sr. Director
de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA,
Presente

Muy Sr. nuestro: en el último número del semanario de su digna dirección y sin duda debido á una mala información, dan la noticia de que el actor francés Max Linder no viene ó que hay dudas de que venga á trabajar en esta capital, y como quiera que noticias así pueden perjudicar á esta Empresa, que se ha impuesto serios sacrificios para dar á conocer al público de Barcelona al distinguido actor, suplicamos se sirva mandar rectificarla, asegurándole de la manera más formal que Max Linder debutará el 20 de Septiembre en Novedades, acompañado de excelentes artistas franceses y españoles, entre los que descuellan la célebre bailarina Mlle. Napiewkowska y Mlle. Mada Minty. Tenemos las contratas á disposición de ustedes, así como otros documentos que pueden darles más seguridad que las noticias recogidas al vuelo con mejor ó peor intención de quien las dió á sus redactores.

Aprovechamos etc...

La Empresa

Consti, doncs, que'l celebrat Max Linder ve a Barcelona; que debutarà el dia 20 del mes entrant, y consti també que fem treballs pera donar als nostres llegidors l'extensa y gràfica informació que's mereix l'artística *tournee*.

TÍVOLI.—Segueix representantse ab exit *La Generala*, gracies, sobre tot, a la musiqueta d'en Vives, que es un portent de lleugeresa y d'inspiració.

Pera aquesta nit està anunciada l'estrena de la nova producció, *Las mujeres de Don Juan*, lletra dels senyors Perrín y Palacios, música del mestre Calleja.

ARNAU.—Ha debutat, fa pocs dies, el veterà Gamero, davant d'una discreta companyia sarsuelera. L'antiga obra *Los sobrinos del Capitán Grant*, lletra y música bastant més bones que les que avui s'estilen, els ha proporcionat merescudes ovacions.

BOSQUE.—El benefici de la Nitta-Jo, un exit, dilluns passat, y la funció de despedida, celebrada l'endemà, un altre exit.

ALTRES NOVES:

BENEFICI DE LA PEPETA PERSIVA.—Tindrà lloc, demà al vespre, al «Centre Nacionalista Republicà» del districte IV, ab un triat programa, compost de *La reina jove*, *Mestre Olaguer*, recitat aquet monolog per en Jaumet Borràs, y una tanda de ballaruga.

LA FESTA HELÈNICA DE ROSES.—*Filoctetes*, *Prometheu* y *El Ciclop*, foren perfectament representats davant d'una gran concurrencia d'espectadors, composta de la colonia estiuenca y de gent de Figueres y dels pobles del voltant, pels notables artistes del quadro de la «Casa de Familia» de Barcelona, sabiamment dirigits pels senyors Corominas y Prats.

Fou, en resum, una esplèndida festa de bellesa.

ESQUELLOTS

ENCARA Barcelona, una mica escandalitzada, una mica riallera, parla a hores d'ara del vergonyós espectacle que l'altre dijous varen donar, al celebrar això que ells ne diuen sessió de segona convocatoria, els inefables concejals del nostre Excelentíssim.

La cosa, en efecte, va ser lo menos edificant que pot imaginar-se. Però, per lamentable que allò resultés, no creiem que pugui extranyar a ningú. ¿Caldrà tornar a recordar per milès-

sima vegada que l'olm mai ha donat peres y que de certes classes de nius sols pot sortirne certa mena d'aucells?

**

No. Lo verament escandalós no va ser pas que'ls lerrouxistes cridessin y esvalotessin y convertissin el saló de sessions en una pescateria. ¿Això ens ha de venir de nou, coneixentlos, com els coneixem, desde la seva *tierna infancia*?

Lo deplorable, lo realment trist de la sessió del dijous va ser que acorts de transcendencia pera la ciutat, resolucions tan graves—per exemple—com la de comensar l'empedrat del carrer de Pelayo sense posar abans en clar si la companyia del tranvía contribuirà als quantiosos gastos que l'obra representa, fossin discutides a corre-cuita y s'aprobessin per setze vots contra quatre, o sigui, en total, ab l'intervenció de *vint* regidors...

¡Vint regidors, en un Ajuntament que's compon de cinquanta individus!... ¡Vint regidors, disposant lliurement dels interessos de la ciutat, mentres els altres trenta se passejen, o cassen, o prenen la fresca o dormen!...

¡Això sí que es escandalós, bastant més escandalós que l'espectacle donat pels lerrouxistes!... ¡Això sí que hauria de preocupar seriament als electors que un dia, carregats de bona fe, varen portar al Municipi aquets trenta concejals, més amics, per lo que's veu, de la seva santa comoditat que del compliment dels seus devers cívics!...

Sursum corda!...

Encara, els corbs de la premsa barcelonina, no han perdut l'esperansa de quedar bé en l'assumpte de la *secuestradora de niños*.

Ab motiu d'haverse terminat el sumari, s'ha tornat, aquets dies, a parlar de la famosa causa, y en la majoria de les gazettes que al fet s'han dedicat hi hem vist la mateixa curiosa observació:

«Contra lo que algunos suponen, es muy posible que Enriqueta Martí resulte condenada á una *pena gravíssima*».

Entesos!... ¿Volen dir que tant mateix tindran vostés el gust de portarla al pal?

La perfidia mata la cassa... Tant y tant s'hi han empenyat, que al ultim potser sí que surtin ab la seva.

AB fins purament benèfics, l'Associació d'arcaldes de barri, ex-arcaldes de barri y individus que desitgen ser arcaldes de barri té el proposit de celebrar en breu una corrida de toros.

Molt plausible ens sembla l'idea, però, si la benemèrita Associació ens hagués d'escoltar, li aconsellariem que modifiqués una mica el programa.

Lo de la corrida, pintoresca y culturalment considerat, està molt bé, però, ¿per què ha de ser precisament de toros?

¿No resultaria més nou y, naturalment, més *llamatiu*, que'ls

¡VISCA EL PROJECTE!

Quan hi hagi a Casa la Vila el bar que ara han projectat, ¡ja veuran quina manera de bar... barisar!

bichos, en lloc de ser *miuras y saltillos*, fossin regidors y, si pogués ser, tinents d'arcalde?

Se tracta de favorir als pobres y val la pena de fer, entre tots, un sacrifici.

Medítinho bé els organitzadors de la festa, y si'l porten a la pràctica, ja veuran com no es, el nostre, cap mal consell.

Si en Cambó ha anat a Turquia y no hi ha anat per les turques, deu haverhi anat per veure com els turcs se mancomunen.

DEL cens que acaba de publicar la Direcció General d'Agricultura se'n desprèn que, en la riquesa pecuària d'Espanya, Catalunya hi figura ab prop d'un milió y mitg de caps.

Entre aquets hi ha 44.667 cavalls, 52.251 mules y 50.788 ases. No tenim, certament, cap motiu pera dubtar de lo que afirma la Direcció General d'Agricultura, però, d'aquets ultims, jurariem que n'hi ha molts més.

Y a vostés també els ho sembla, ¿veritat?

ELS metges que visitaren les colonies escolars han dit que enguany darà l'obra un excelent resultat, principalment pel cuidado ab que'ls nois foren triats.

Aixís ¡gran mal! Si la tria van fer d'entre'ls bons y sans, ¡ja ho crec que'ls aires de fora an aquets els probaran!

El gran resultat seria si aquets nois estiuejants, com es llogic, s'escullissin d'entre'ls magres y malalts. Perquè, pels de bona mena, rojos, grassos y campants, sobren totes les colonies y els metges y els hospitals.

AL Saturno-Park se prepara—originalíssim pensament, ara que a tot arreu estan cansats de ferne—un Gran Concurs de Belleses.

Segons l'anunci, aquet concurs estarà exclusivament dedicat «á las modistas de sombreros y vestidos, costureras de blanco, empleadas en el comercio y en general todas las señoritas que dependan en talleres y despachos».

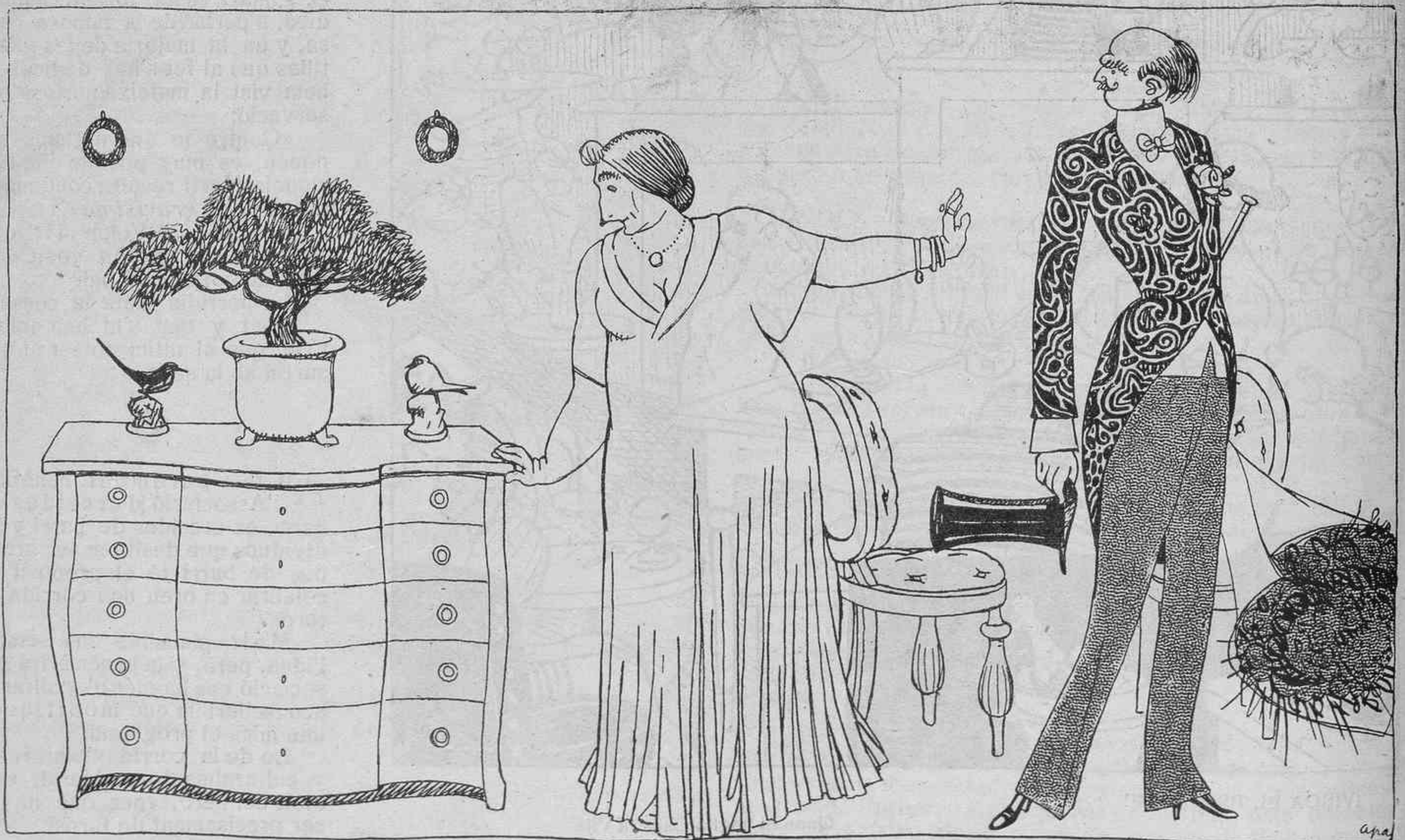
Ja ho saben les nostres aixerides lectores. ¿Vostés *dependen* en tallers y despachos o son alguna cosa de lo anteriorment enumerat?

Doncs, *arriba!*

Ara, si no son cusidores de blanc, ni modistes, ni *dependen*, no hi ha res de lo dit.

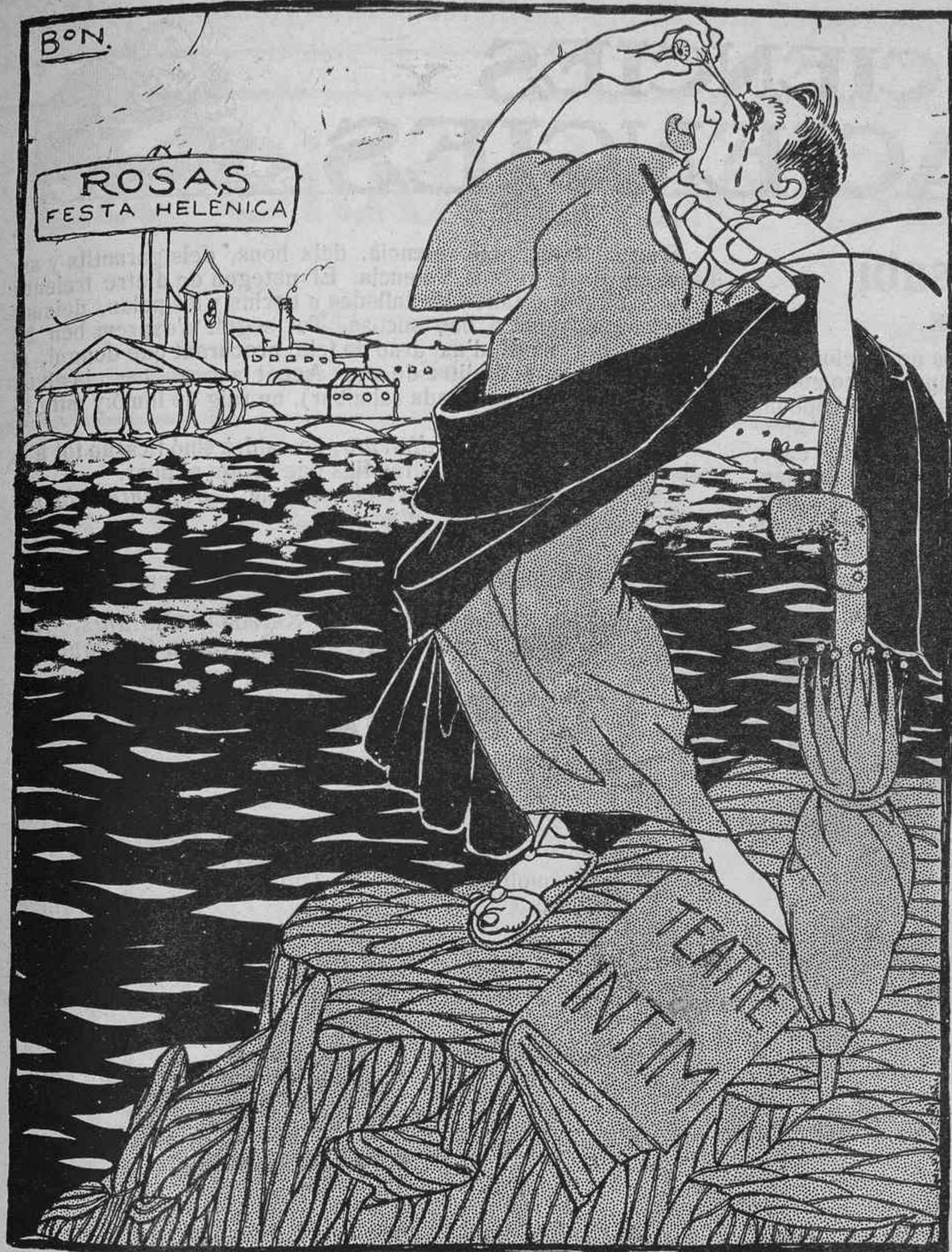
PERQUÈ varen veure un ós, ¡quin panic a Llusanès! Aquí, quan no'n veiem dos, a cada carrer n'hi hà tres festejant... ¡y com si res!

L'Ajuntament vol—a corre-cuita—instalar en els baixos de Càla Ciutat un bar pera ús de la gent del Municipi, un bar ont s'hi expenguin begudes y *sandwichs*.

—¡Cavaller!... Soc honrada...
—Ja m'ho temia.

apa

«TRAGERIAS» DE LA VIDA

—¡Oh, Sòfocles!... ¡Oh, Grecia!... ¡Oh, déus olímpics!...
¡Imposible esguardá aital competència!
¡Buido'm les conques e ab coltell m'occido!

Xocant, ¿veritat?
Resulta graciós que'ls nostres regidors no s'hagin adonat fins ara, de que tenen sed y... gana.
¡Una cosa que tot Barcelona ho sabia!

EL regidor Martorell (*¡tres minutos!*) s'empenya en que's tornin a editar les Ordenances Municipals, que fa anys estan agotades.
¿Per què?...
Malaguanyat gasto.
¡Si tampoc s'han de complir!

A l'empresa del «Saturno»
l'Ajuntament ha cridat
per' que aboni els desperfectes

que, del Museu de les Arts,
va produï en la claraboia
un globo que ella engegà.

Diuen que qui trenca, paga;
prò, temem que, tot jugant,
al fi sigui Barcelona
qui pagui els vidres trencats.

EN un dels diaris més serios de Barcelona hi llegim que un jove

«que en la calle de Aragón se apoderó de un jamón, fué puesto á disposición del juez...» ¿De la Concepción? D'això se'n diu cacofonia.

Y, després d'això, ¡qualsevol s'atreveix a sostenir que la forma poètica *está llamada á desaparecer!*

Y ¡que ha de desapareixer, una forma que encara avui và a la vanguardia de totes les formes, inclús les dels sabaters de la Tapineria!

¿Veuen? Aquets, sí, que estan cridats a desapareixer.

Y, encara, no precisament per la *forma*, sinó per la Re-forma.

VAN mal dades pels deixebles de Pepe-hillo y el Guerra!
No hi hà dia que no'n vagi algun de morros per terra.

En Noel a cops de ploma y els toros a cops de banya, sembla que acabà's proposin ab els toreros d'Espanya.

EL governador de Saragossa, diu que's proposa passar una temporadeta a Barcelona y San Sebastián pera descansar del treball tan intens que ha tingut aquets ultims dies.

No hi tenim res que dir, y si ve, ben vingut sigui.

Cosa justa es que descansin també les autoritats;
prò si el treball d'uns quants dies ja'ls fa precis un descans, no s'extranyin de que's cansin els que treballen tot l'any.

EN Paludaries es ben ximple, tan mateix.

L'altre dia el seu fill li va preguntar:

—Escolti, papà: ¿per què'ls fan de vidre, els ulls artificials?—

Y ell va respondre:

—¿Això no sabs, noi?... Els ulls artificials els fan de vidre pera que'ls cegos hi puguin veure contra-claror.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

CIENCIAS Y PACIENCIAS

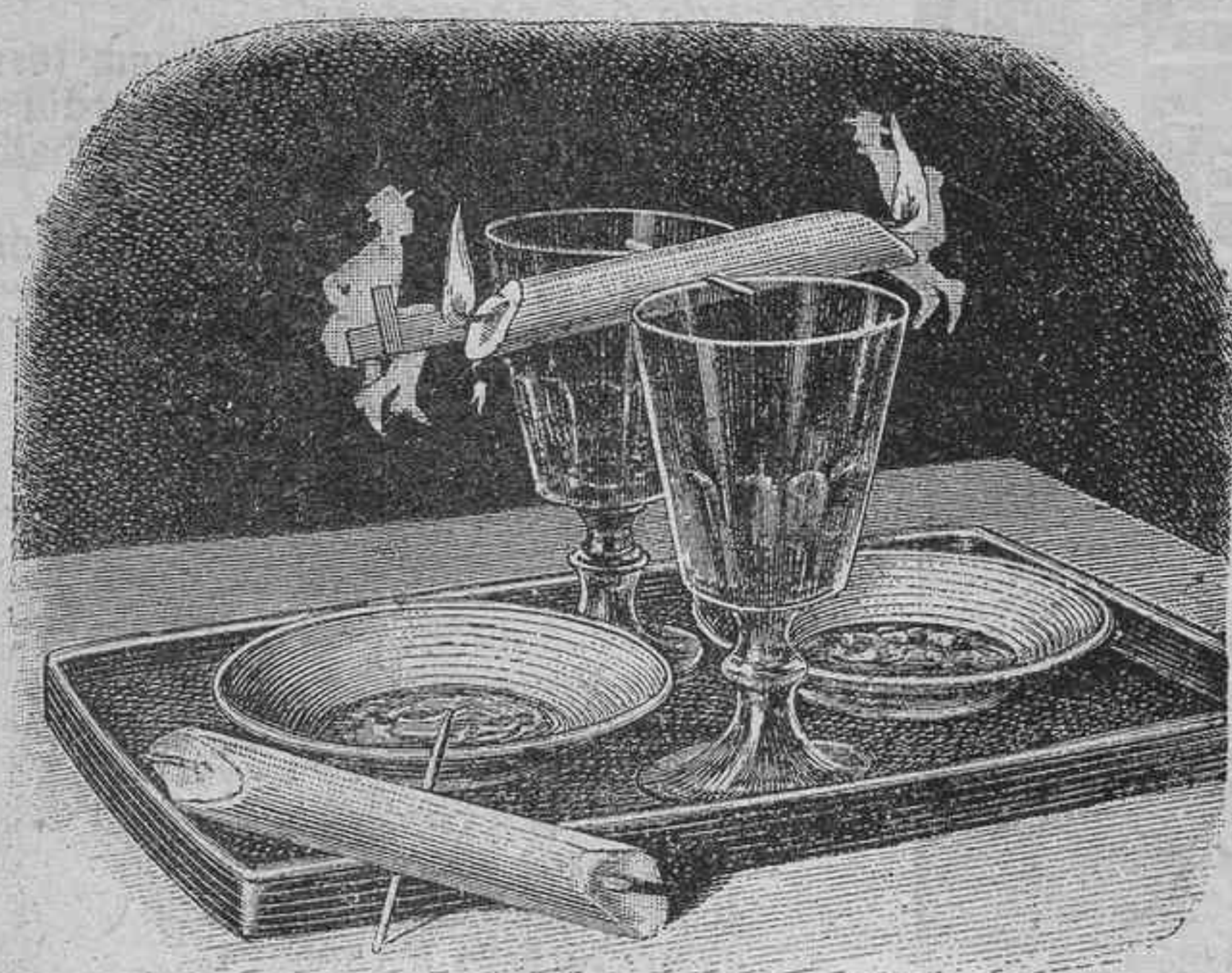

Del calaix d'un sabi

UN MOTOR DE PER RIURE

El motor que tenim el gust de presentarlos no funciona per medi de vapor, ni d'electricitat, ni d'aire comprimit; no consta de caldera, ni de cilindre, ni de dinamo; ab una senzilla espelma n'hi hà prou pera ferlo marxar.

Agafarem una espelma que's pugui encendre dels dos caps; l'atravessarem al bell mitg ab una agulla de fer mitja, apoiant després les puntes d'aquesta en dues copes d'igual tamany, procurant que se sostinga horitzontalment en equilibri, tal com indica el gravat que, pera millor comprensió, els donem a la vista.

L'agulla constituirà l'eje del motor; y ara sols ens caldrà encendre els dos blens de l'espelma pera que aquell se posi en moviment; moviment que's repetirà ab regularitat a cada gota de cera que's desprengui y serà més o menos rapid, segons la flama consumeixi major o menor quantitat d'estearina.

L'experiment no pot ser més senzill ni més curiós. Y si a l'espelma hi adaptem uns ninotets de cartró retallats, que no pararan de ballar impulsats per l'original motor, aleshores els presents no podran menos que disfrutar mitja horeta d'ignocenta gresca.

Mitja hora de divertiment més noble, més saludable y més decent, que la que passarien en qualsevol cine veient pel·lícules esgarrifoses, aprenent d'esser lladres y assassins.

UNA FÓRMULA PERA FABRICAR AIGUA DE COLONIA

- 24 grams d'Essencia de bergamota.
- 24 » d'Essencia de llimó.
- 24 » d'Essencia de sidra.
- 12 » d'Essencia de farigola.
- 12 » d'Essencia de tarongina.
- 12 » d'Essencia d'espigol.
- 6 » d'Essencia de canyella.
- 3 kilos d'Esperit de vi de 34 graus.
- 380 grams d'Esperit de melisa.
- 250 » d'Esperit de farigola.

Se disolen les essencies en l'esperit de vi, s'hi afegeixen després els altres dos esperits y al cap de vuit dies se destila en bany maria fins que quedi solament la quinta part de la barreja. El producte destilat es l'aigua de Colonia.

GELAT DE MELÓ

No s'hi pensin pas en fer la probatura, aquest any que hi hà abundancia de melons.

S'escolleix un meló valencià, dels bons, dels garantits y assegurats de la propia Valencia. El netegen de dintre treientli totes les llevors, tallen les tallades a bocins y les pelen, deixant solament la nyàmara ben sucosa. Tot seguit s'expren ben bé aquesta, per medi d'un drap de tela, procurant que dongui, al menys, tres quarts de litre de suc. Aquet suc se barreja ab un petricó d'aigua aixaropada (almibar), un raig de llimó y mitg litre d'aigua.

Arreglada aixís la *condimenta*, no caldrà sinó ficarho tot a la geladora y vinga donar voltes fins que estiga al punt.

Es un exquisit gelat, molt més economic que'l *mantecado*. Els el recomano.

SOLUCIONS als darrers Trenca-caps

A la Xarada I: *Esqueles*.—A la Xarada II: *Matalas*.—A la Targeta: *Cavalleria rusticana*.—A la Conversa: *Cadaqués*.

TRENCA-CAPS

XARADES

I

—Hu dos germà es formal,
molt més en soc jo, *Total*.

JOAN ROCABERT

II

Vora el poble de *Total*,
si hi vas per la carretera,
veuras una *dos-tercera*
y al mitg d'ella un *hu* molt alt.

LO NOY-NOY DE VILAFRANCA

ENDEVINALLA

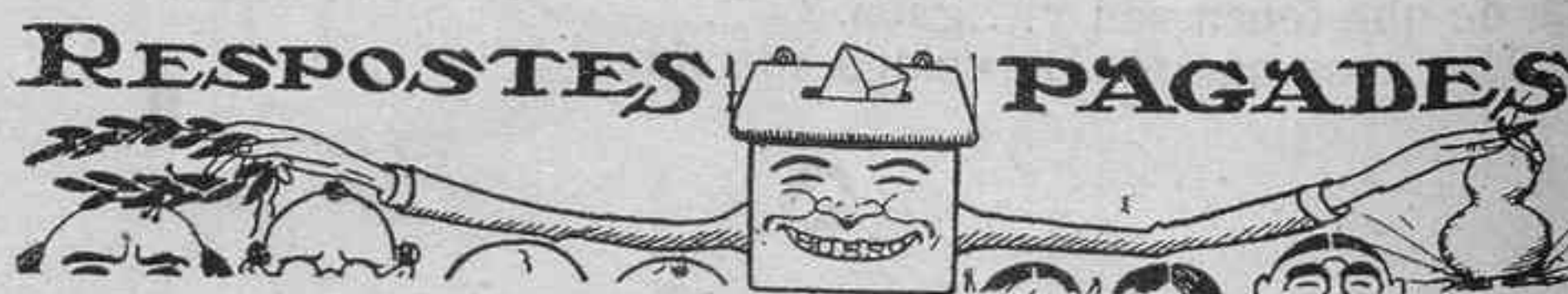
¡Ai del cargol que l'entreuen;
pobre de l'aucell que'n té;
felís qui sempre pot vendre'n;
ditxós qui se'n pot fer fê!

PEP CISTELLÉ

JEROGLIFIC

T D D D D T

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

Victor Canigó, M. Badia, Joan B. Alemany y Borrás, J. Staramsa, P. Martí Malaplata, E. Vilaret, F. O. (Falset), Pep Cistellé, Celestí Ventura, Josep de Lasarte, A. M., Santiago Boy, Miquel Balmas Jordana, N. Ll., J. R. S., M. J. y Bonaventura Marsal: Rebut els originals que envien ab destí a l'Almanac. Mil mercès per la finesa.

A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Hi hà bastanta cosa aprofitable.—G. Perocafo y Ras: Es possible que li guardem un reconet a l'Almanac.—Ricardo Casaban: Entra en cartera esperant una ocasió.—Ramón Segarra: El dibuix no es prou correcte. Abans de lliensarse procuri embrutar molt més paper.—V. C.: No es que la traducció no sigui bona: es que l'original es massa conegut. Preferiríem una altra coseta que no fos becqueriana.—Josep Arnau y Vallés: S'estima la bona intenció, però no'ns convé.—R.: Si tenim temps y humor de ferhi algun retoc, potser sí.—Martipala: Més m'estimo tirarles a la panera. Y no dubti que serà ferli un favor a vostè.—J. Borrás B.: ¡M'ha indignat, home!... Ja té sort que no he tret la pistola del requetè.—Aleix Volelfil: Passa a mans de la superioritat y ella disposarà.—D. Bernat: Mil gracies, però no'ns convé.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

La Ciudad de Barcelona

Guía * LOP *

Itinerarios prácticos - Ptas. 2'50

COLECCIÓN DIAMANTE

TOMOS PUBLICADOS

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.	32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).	58. López Silva. De rompe y rasga.	88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
2. — Doloras, 2.ª serie.	33. } A. Flores. Doce españoles de	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	89. E. de Amicls. Aire y Luz.
3. — Humoradas y cantares.	34. } brocha gorda.	60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	90. L. García de Giner. Valentina.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie	35. José Estremera. Fábulas.	61. L. Taboada. Colección de tipos.	91. E. de Amicls. Manchas de color.
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie	36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas	62. Beaumarchais. El Barbero de	92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie	37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos	63. Angel R. Chaves. Cuentos de va-	93. M. Ugarte. Mujeres de Paris.
7. — Colón, poema.	amorous.	rias épocas.	94. } Obras menores de Cervantes.
8. — Drama Universal, poema,	38. E. Pardo Bazán. Hombres y mu-	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies	95. } al gato.
primer tomo.	39. J. de Burgos. Cuentos, cantares	65. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid	96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
9. — Drama Universal, poema,	y chascarrillos.	Campeador.	97. Voltaire. Cándido.
segundo tomo.	40. E. Pardo Bazán. Vida contem-	66. Vital Aza. Pamplinas.	98. Goethe. Las amarguras del jo-
10. — El Licenciado Torralba.	poránea.	67. A. Peña y Goñi. Rio revuelto.	ven Werther.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie	41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idi-	99. J. Benavente. Teatro rápido.
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie	42. } mas.	lios.	100. Novelas picarescas. Lazarillo
13. E. Pérez Escrich. Fortuna.	43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	de Tormes y Rinconete y Cor-
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	vascongados.	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra	tadillo.
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto	44. F. Pí y Margall. Diálogos y ar-	de la higuera.	101. J. León Pagano. La balada de
16. A. Pérez Nleba. Los humildes.	tículos.	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las	los sueños.
17. S. Rueda. El gusano de luz.	45. Charles de Bernard. La caza de	Camelias.	102. A. Guerra. Polvo del camino.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	los amantes.	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	103. Gamilo Castello Branco. Maria
19. C. Frontaura. Gente de Madrid.	46. Eugenio Sue. La Condesa de	73. F. Barado. En la brecha.	Moisés.
20. Miguel Melgosa. Un viaje a los	Lagarde.	74. Luis Taboada. Notas alegres.	104. Gracla Deledda. Cuentos de la
infiernos.	47. R. Altamira. Novelitas y cuen-	75. Xavier de Montepín. La señorita	Cerdeña.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de	tos.	Tormenta.	105. Antología taurina.
muestra.	48. J. López Valdemoro (El Conde de	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	106. Manuel Carretero. La espuma
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!	las Navas). La niña Araceli.	77. X. de Montepín. Muerto de amor	de Venus.
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	49. R. Soriano. Por esos mundos...	78. Conde León Tolstol. Venid a mí...	107. Federico Rahola. Los ingleses
24. Tomás Lucero. Romances y otros	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	79. A. Calderón. A punta de pluma.	vistos por un latino.
excesos.	51. B. Pérez Galdós. La casa de Sha-	80. Enrique Murger. Elena.	108. Eça de Queiroz. La nodriza.
25. L. Rufz Contreras. Palabras y	kespeare.	81. Luis Taboada. Siga la broma.	109. A. de Chamisso. Pedro Schlé-
plumas.	52. J. Ortega Munilla. Fifiña.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	mihl ó el hombre que ha per-
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	53. F. Salazar. Algo de todo.	83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la	didido su sombra.
27. J. López Silva. Migajas.	54. Mariano de Gavia. Cuentos en	luna.	110. M. Sarmento. Así.
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos	guerrilla.	84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!	111. Felipe Trigo. A todo honor.
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	55. Felipe Pérez y González. Peccata	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don	112. Manuel Ugarte. Los estudian-
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el	minuta.	Quijote.	tes de Paris.
hombre y el amor.	56. Francisco Alcántara. Córdoba.	86. A. Pestana (Cañel). Cuentos.	113. Fray Luis de León. La perfecta
31. M. Matoses (Orzuelo) ¡Aleluyas	57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.	87. Angel Guerra. Al sol.	casada.
finas!			114. Jorge Manrique. Poesías.
			115. Abate Prévost. Manón Lescaut.

Precio de cada tomo: 2 reales

Próximamente aparecerá el tomo 116, PROSA EPISTOLAR

Coleccionada por J. GIVANEL MAS

EL QUART DOLS

LLAMINADURES DEL COR

Preu: 2 rals

PLANOS

DE BARCELONA

Ptas. 1

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

MOROS TURISTES

—¡Ah!... ¿No'n veneu de tabaco?
—No, senyor. Això es una farmacia.
—Doncs ¿còm es que a l'un costat de la porta diu *Medicamentos* y a l'altre diu *Puros*?